

22 112 Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

nr. Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties enkele vragen en opmerkingen over de brief van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 20 januari 2023 inzake het Fiche: Richtlijnen standaarden gelijke behandelingsinstanties (Kamerstuk 22 112, nr. 3594).

De voorzitter van de commissie,
Hagen

De griffier van de commissie,
De Vos

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

Vragen en opmerkingen van het lid van de BBB-fractie

II Antwoord/ reactie van het kabinet

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het fiche met betrekking tot de Richtlijnen standaarden gelijke behandelingsinstanties. Graag willen zij het kabinet een aantal vragen stellen.

Allereerst vragen de leden van de VVD-fractie het kabinet nog eens nader uit te leggen op welke punten precies de voorgestelde richtlijnen verschillen van de huidige Nederlandse wet- en regelgeving op het onderhavige terrein. Wellicht dat een schema daarbij behulpzaam kan zijn. In het fiche wordt vermeld dat verkend wordt of het College voor de Rechten van de Mens de bevoegdheid moet krijgen om over al het overheidshandelen, waaronder de sociale zekerheid, moet oordelen. Het kabinet heeft nog geen standpunt over het onderwerp van die erkenning ingenomen. De leden van de VVD-fractie vragen de minister hoe deze verkenning en het nog te bepalen standpunt zich verhouden tot de onderhavige richtlijnen. In hoeverre heeft Nederland de ruimte om bij de aanpassingen aan de wet- en regelgeving die moeten worden gedaan, daaraan een eigen invulling te geven? Wanneer is de verkenning gereed en is de minister voornemens een standpunt naar de Kamer te sturen? Graag krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de minister op deze vragen.

Met betrekking tot de antidiscriminatievoorzieningen (adv's) vragen de leden van de VVD-fractie of al bekend is of deze voorzieningen ook onder de EU-voorstellen vallen.

Ten aanzien van het proportionaliteitsvereiste is het oordeel van het kabinet positief. De minister stelt dat het voorgestelde optreden niet verder gaat dan noodzakelijk omdat de voorstellen de bevoegdheden en procedurele autonomie van lidstaten respecteert en discretionaire ruimte laat om te bepalen hoe de voorgestelde maatregelen worden geïmplementeerd. De leden van de VVD-fractie vragen de minister dit te verduidelijken.

De leden van de VVD-fractie vragen de minister om nog eens nader te reflecteren op de subsidiariteitstoets.

Tot slot vragen deze leden aandacht voor de financiële gevolgen van de twee richtlijnen. De minister geeft aan dat het College voor de Rechten van de Mens mogelijk te maken zal krijgen met een toename van het aantal zaken dat aan dit college wordt voorgelegd en dat nog niet is in te schatten hoe groot die stijging zal zijn en dus nog niet in te schatten is wat de financiële gevolgen zullen zijn. Wanneer verwacht de minister daarover meer duidelijkheid te krijgen, ook als het gaat om de decentrale overheden en de uitvoeringsorganisaties? Overigens vragen de leden van de VVD-fractie of de kosten die voortvloeien uit de richtlijnen in verhouding tot de opbrengst zullen staan. Zij vragen de minister daarop in te gaan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie onderschrijven het belang van de nationale gelijkebehandelingsinstanties en zien dan ook meerwaarde in de voorstellen voor de twee nieuwe Europese richtlijnen. Deze leden lezen dat Nederland al grotendeels voldoet aan de gestelde eisen in deze voorstellen en hebben nog enkele vragen over de (voorgestelde) eisen waar Nederland nog niet of onvoldoende aan voldoet.

Een van de eisen is dat gelijkebehandelingsinstanties onafhankelijk moeten zijn en voldoende middelen dienen te krijgen. De D66-fractie heeft al eerder aangekaart dat de mate waarin lokale adv's uitgerust zijn met voldoende mensen en middelen, in sterke mate varieert per gemeente en afhankelijk is van lokale financiering. Daartoe is de motie ingediend en aangenomen van het lid Belhaj over onderzoek naar een andere inrichting van de adv's naar voorbeeld van het juridisch loket.¹ De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft aangegeven dat het onderzoek naar de financiën van de adv's in maart 2023 wordt afgerond. In hoeverre worden deze twee voorstellen voor Europese richtlijnen in het onderzoek meegenomen? Is de minister van BZK bereid in de kabinetsreactie op het onderzoek ook in te gaan op de eisen uit de voorgestelde richtlijnen, en hoe een eventueel voorstel tot extra of andersoortige financiering daaraan kan voldoen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de fractie van de SP hebben het fiche over de Richtlijnen standaarden voor instanties voor gelijke behandeling, om discriminatie te bestrijden, gelezen en hebben hierover nog een enkele vraag en opmerking. Deze leden ondersteunen dat er een sterke onafhankelijke instantie dient te zijn die gelijke behandeling bevordert en toeziet op naleving daarvan door andere instanties. Zij vragen echter wel naar de reden waarom er in Europees verband een richtlijn wordt opgesteld en waarom dit niet primair een zaak en taak is van de lidstaten zelf? Wat de mening van het kabinet hierover?

De leden van de SP-fractie lezen dat er de nieuwe bevoegdheid aan het College dient te worden gegeven op basis van deze richtlijn op het gebied van de sociale zekerheid. Kan er concreet worden aangegeven wat deze bevoegdheid behelst en of het kabinet dit wenselijk vindt?

Kan de minister nader ingaan op de voor- en nadelen ten aanzien van het mogelijk toekennen van de nieuwe bevoegdheid aan het College op het gebied van de sociale zekerheid, zoals in het voorstel wordt beoogd?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met interesse kennisgenomen van het fiche over de Richtlijnen standaarden gelijke behandelingsinstanties. Deze leden hebben voor dit moment een vraag aan het kabinet. Deze leden begrijpen dat de Richtlijnen ook zien op voldoende financiering van de gelijkebehandelingsinstanties. Kan de regering dit nader duiden? Wat wordt precies de definitie van 'voldoende financiering'? En hoe wordt op dit moment door Nederland bepaald wat voldoende financiering is? Welke criteria worden hiervoor gebruikt?

Vragen en opmerkingen van het lid van de BBB-fractie

Het lid van de BBB-fractie heeft met interesse kennisgenomen van de brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 20 januari 2023.

De Europese Commissie heeft op woensdag 7 december 2022 twee voorstellen gepubliceerd die moeten zorgen voor een betere toepassing en handhaving van de antidiscriminatieregels van de EU. Hierin staan standaarden voor instanties voor gelijke behandeling om ervoor te zorgen dat mensen in alle lidstaten kunnen rekenen op een gemeenschappelijk minimumniveau van bescherming tegen discriminatie. Het lid van de fractie BBB hoort graag

¹ Kamerstuk 30 950, nr. 291

van de minister of er al meer zicht is op de planning ten aanzien van de onderhandelingen over de voorstellen om te kunnen inschatten of de twee voorstellen, die verschillende goedkeuringsprocedures vereisen, synchroon lopen?

De voorstellen leiden, naast de aangescherpte standaarden, ook tot toekenning van een nieuwe bevoegdheid voor de instanties voor gelijke behandeling. Deze instanties krijgen nu ook bevoegdheden toegewezen in het kader van de richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep (2000/78/EG) en de richtlijn gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid (79/7/EEG). Het College heeft nu nog geen bevoegdheid om te oordelen over Richtlijn 79/7/EEC. Dit zou dus een uitbreiding vormen van het huidige nationale wettelijke kader op grond waarvan het College nu oordelen geeft over discriminatie. Het lid van de BBB-fractie vraagt het kabinet wanneer zij dit jaar denkt de verkenning naar de Kamer te kunnen versturen of het College de bevoegdheid moet krijgen om ook over de sociale zekerheid te oordelen. Kan de minister nader ingaan op de voor- en nadelen ten aanzien van het mogelijk toekennen van de nieuwe bevoegdheid aan het College op het gebied van de sociale zekerheid, zoals in het voorstel wordt beoogd?

Volgens de EU-voorstellen moeten de lidstaten de instanties voor gelijke behandeling voldoende personele, technische en financiële middelen geven om al hun bevoegdheden doeltreffend uit te oefenen. Aannemelijk is, zoals ook het kabinet concludeert in het BNC-fiche, dat daaronder ook voldoende financiering van de adv's moet worden begrepen. Wanneer stuurt de minister de tweede ZBO-evaluatie over het College naar de Kamer, zodat kan worden ingeschat of het College voldoende wordt gefinancierd om te voldoen aan de voorwaarden in de EU-voorstellen? Heeft de minister inmiddels meer zekerheid over of de adv's in Nederland ook onder de EU-voorstellen vallen?

Wanneer heeft het kabinet meer zicht op of de adv's ook onder de richtlijnen vallen? Hoe handelt het College en hoe handelen de adv's op dit moment als er een melding komt op het gebied van discriminatie door algoritmen? Zit er voldoende kennis om hier advies over te geven en/of door te geleiden? Welke stappen worden doorlopen? Hoe wordt het Meldpunt internet Discriminatie (MiND) betrokken bij de voorlichtende taken van het College en de adv's? Wat gebeurt er nu met deze meldingen? Worden deze doorgeleid naar het College en daar geregistreerd? Zoals u leest, er zijn nog veel vragen waar het lid van de BBB-fractie graag aandacht voor vraagt. Dit lid bedankt de EU-adviseur Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer voor de ondersteuning bij dit onderwerp.

II Antwoord/ Reactie van het kabinet